DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)
18. december 1997 *

I sag C-402/96,

angående en anmodning, som Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Tyskland) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

European Information Technology Observatory, Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 5, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 2137/85 af 25. juli 1985 om indførelse af europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG) (EFT L 199, s. 1, berigtiget udgave offentliggjort i EFT 1985 L 247, s. 21),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann (refererende dommer), og dommerne M. Wathelet, J. C. Moitinho de Almeida, D. A. O. Edward og J.-P. Puissochet,

generaladvokat: A. La Pergola
justitssekretær: R. Grass,

* Processprog: tysk.

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— European Information Technology Observatory, Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung, ved advokat D. Ehle, Köln

— den tyske regering ved afdelingschef A. Dittrich, Forbundsjustitsministeriet, og ekspeditionssekretær B. Kloke, Forbundsøkonomiministeriet, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent G. zur Hausen og juridisk konsulent A. Caeiro, som befuldmægtigede,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 13. november 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 9. december 1996, indgået til Domstolen den 23. december 1996, har Oberlandesgericht Frankfurt am Main i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 5, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 2137/85 af 25. juli 1985 om indførelse af europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG) (EFT L 199, s. 1, berigtiget udgave offentliggjort i EFT 1985 L 247, s. 21, herefter »forordningen«).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag, hvorunder Amtsgericht Frankfurt am Main har nægtet at registre »European Information Technology Observatory, Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung« under stiftelse, Frankfurt am Main (herefter »EITO«), i handelsregister A med den begrundelse, at navnet for en Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung, dvs. en europæisk økonomisk firmagruppe (herefter »EØFG« eller »firmagruppe«), i henhold til tysk ret alene kan være et rent personnavn eller et personnavn med tilføjelser, mens navnet ikke kan registreres, hvis det alene består af en beskrivelse af virksomhedens art (herefter »deskriptivt navn«).

3 Landgericht Frankfurt Am Main stadfæstede ved kendelse af 21. juni 1995 Amtsgericht's afgørelse om ikke at registrere navnet, og EITO indbragte herefter sagen for Oberlandesgericht Frankfurt am Main.

4 EITO har for de nævnte domstole gjort gældende, at afgørelsen om ikke at fremme firmagruppens ansøgning om registrering i handelsregistret er i strid med forordningens artikel 5, litra a), hvorefter der i en firmagruppes stiftelsesoverenskomst i det mindste skal være en angivelse af firmagruppens navn enten foran eller efter ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG«, medmindre disse ord eller denne forkortelse allerede forekommer i navnet.

5 Oberlandesgericht fandt, at der ikke kunne gives EITO medhold. Retten fastholdt, hvad den havde fastslået i sin afgørelse af 18. maj 1993, nemlig at et rent deskriptivt navn for en EØFG ikke kan registreres i handelsregistret, idet der efter de regler for navne, der i tysk ret gælder for interessentskaber (»offene Handelsgesellschaften«), og som også gælder for firmagrupper, alene kan være tale om et rent personnavn eller et personnavn med tilføjelser. I afgørelsen forkastede Oberlandesgericht udtrykkeligt den opfattelse, at der efter forordningens artikel 5, litra a), kan være tale om et rent deskriptivt navn. Ifølge retten fremgår det alene af bestemmelsen, at

ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG« ikke nødvendigvis skal stå foran eller efter navnet, og bortset fra kravet om angivelse af den retlige organisationsform afgøres spørgsmålet om firmanavn således alene efter national ret.

6 Oberlandesgericht fandt imidlertid at måtte udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 5, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 2137/85 af 25. juli 1985 om indførelse af europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG) forstås således, at en EØFG ud over tilføjelsen 'europæisk økonomisk firmagruppe' eller 'EØFG' kan have et navn eller et firma, der alene består af en beskrivelse af virksomhedens art, selv om et sådant firmanavn efter national ret ikke må benyttes ved stiftelse af en europæisk økonomisk firmagruppe?«

7 Det bemærkes indledningsvis, at der ved forordningen skabes et retsgrundlag, der gør det muligt for fysiske personer, selskaber og andre retlige enheder at samarbejde på tværs af landegrænser, idet de herved får et nyt juridisk instrument.

8 Ifølge forordningens artikel 1, stk. 1, stiftes firmagrupper på de betingelser, efter de nærmere bestemmelser og med de retsvirkninger, der er fastsat i forordningen.

9 Det bestemmes i artikel 2, stk. 1, at »medmindre andet er fastsat i denne forordning, finder den interne lovgivning i den stat, hvor hjemstedet ifølge firmagruppens stiftelsesoverenskomst er beliggende, anvendelse dels på stiftelsesoverenskomsten, undtagen med hensyn til spørgsmål om fysiske personers retlige status samt rets- og handleevne og juridiske personers rets- og handleevne, dels på gruppens interne organisation«.

10 Endvidere bestemmes det i artikel 5, at »i firmagruppens stiftelsesoverenskomst skal i det mindste anføres følgende oplysninger:

a) firmagruppens navn enten foran eller efter ordene 'europæisk økonomisk firmagruppe' eller forkortelsen 'EØFG', medmindre disse ord eller denne forkortelse allerede forekommer i navnet;

...«

11 EITO har anført, at den forelæggende rets spørgsmål må besvares bekræftende. EITO har for det første henvist til selve ordlyden af artikel 5, litra a), navnlig sætningen »medmindre disse ord eller denne forkortelse allerede forekommer i navnet«. Når der er tale om et personnavn, kan ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG« kun have karakter af en tilføjelse og kan ikke indgå i selve navnet. Den citerede sætning viser, at der kan anvendes et deskriptivt navn, idet den ellers ville være overflødig.

12 Endvidere har EITO henvist til de mål, der er nævnt i betragtningerne til forordningen. Lovgivers hensigt har været at fremme det økonomiske samarbejde på tværs af landegrænser, og af hensyn hertil er der sikret medlemmerne en udstrakt handlefrihed til at tilrettelægge deres kontraktlige forbindelser. Dette forudsætter nødvendigvis, at det er muligt at anvende deskriptive navne. Der er en direkte forbindelse mellem en firmagruppes navn og tilrettelæggelsen af dens kontraktlige forbindelser og interne organisation.

13 Hertil kommer ifølge EITO, at ligestillingen af firmagruppens medlemmer ligeledes bør gøre sig gældende med hensyn til navnespørgsmålet. Dette kan ske ved, at alle medlemmernes navne gengives i firmagruppens navn. Dette rejser imidlertid

to problemer, idet antallet af medlemmer i praksis vil kunne gøre det umuligt at bruge et sådant navn, og det er ikke muligt at sikre, at navnet indeholder en hensigtsmæssig angivelse af firmagruppens virkeområde. Konsekvensen af ikke at tillade deskriptive navne er således, at firmagrupperne ikke vil kunne nå målet med disse, nemlig at fremme samarbejdet på fællesskabsplan.

14 Endelig har EITO anført, at det forhold, at mere end 80% af de stiftede firmagrupper har et deskriptivt navn, viser, hvor vigtige sådanne navne er for samarbejdet på tværs af landegrænser. Hvis man ikke anerkender deskriptive navne, vil der ske en retlig opdeling af det fælles marked, og indførelsen af en ensartet retlig organisationsform har netop haft til formål at fjerne en sådan opdeling. Ved fortolkningen og anvendelsen af forordningen kan der således under ingen omstændigheder være tale om kun at inddrage tysk ret.

15 Den tyske regering og Kommissionen har anført, at det forelagte spørgsmål må besvares benægtende. Den tyske regering har bl.a. anført, at det i forordningens artikel 5, litra a), alene fastlægges, hvorledes firmagruppens retlige karakter skal angives i navnet, og indholdet af firmagruppens navn er ikke reguleret. Det skal således afgøres efter national ret, hvilke regler der finder anvendelse på indholdet af firmagruppens navn. Dette fremgår direkte af forordningens artikel 2, stk. 1.

16 Kommissionen har henvist til, at medmindre andet er fastsat i forordningen, finder den interne lovgivning i den medlemsstat, hvor firmagruppens hjemsted er beliggende, anvendelse i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1. Ifølge Kommissionen skal spørgsmålet om en firmagruppes navn afgøres efter national ret.

17 Endvidere har Kommissionen anført, at den ikke finder det overbevisende, når EITO gør gældende, at udtrykket »medmindre disse ord eller denne forkortelse allerede forekommer i navnet« viser, at forordningen nødvendigvis åbner mulighed

for et rent deskriptivt navn. Der henvises herved til nationale bestemmelser med henblik på en fortolkning af en fællesskabsretlig bestemmelse, men fællesskabsretten skal fortolkes selvstændigt og kan ikke være påvirket af de nødvendigvis forskellige bestemmelser i de enkelte medlemsstater.

18 Endelig har Kommissionen anført, at det bekræftes af forordningens artikel 1, stk. 3, hvorefter medlemsstaterne afgør, hvorvidt de firmagrupper, der er optaget i deres registre, har status som juridisk person, at spørgsmålet om firmagruppers navne ikke er endeligt reguleret i forordningen.

19 Det bemærkes, at som den tyske regering og Kommissionen har anført, kan artikel 5, litra a), ikke fortolkes som foreslået af EITO.

20 Det fremgår af forordningens artikel 2, stk. 1, at medmindre andet er fastsat i forordningen, finder den interne lovgivning i den stat, hvor hjemstedet ifølge firmagruppens stiftelsesoverenskomst er beliggende, anvendelse.

21 Som generaladvokaten har anført i punkt 5 i forslaget til afgørelse, kræves det efter forordningens artikel 5, litra a), alene, at der i en firmagruppes navn indsættes enten udtrykket »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG«. Formålet med denne bestemmelse er, at en firmagruppe ved hjælp af henvisningen til den ved forordningen indførte organisationsform i forhold til omverdenen kan identificeres og adskilles fra andre organisationsformer. Der stilles derimod ikke i

bestemmelsen andre krav med hensyn til indholdet af firmagruppens navn. Særligt bemærkes, at formålet med sætningen »medmindre disse ord eller denne forkortelse allerede forekommer i navnet« alene er at undgå eventuelle unødige gentagelser.

22 Det bestemmes således i forordningen, at en firmagruppes navn skal indeholde ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG«, men forordningen omhandler derimod ikke indholdet af navnet. Følgelig vil der i henhold til forordningens artikel 2, stk. 1, kunne stilles krav herom i internretlige bestemmelser i den medlemsstat, hvor firmagruppens hjemsted er beliggende.

23 Det forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at forordningens artikel 5, stk. 1, skal fortolkes således, at en firmagruppes navn nødvendigvis skal indeholde ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG«, mens det i internretlige bestemmelser i den medlemsstat, hvor firmagruppens hjemsted er beliggende, kan fastlægges, hvilke andre bestanddele der skal indgå i navnet.

Sagens omkostninger

24 De udgifter, der er afholdt af den tyske regering og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Oberlandesgericht Frankfurt am Main ved kendelse af 9. december 1996, for ret:

Artikel 5, litra a), i Rådets forordning (EØF) nr. 2137/85 af 25. juli 1985 om indførelse af europæiske økonomiske firmagrupper (EØFG) skal fortolkes således, at en europæisk økonomisk firmagruppes navn nødvendigvis skal indeholde ordene »europæisk økonomisk firmagruppe« eller forkortelsen »EØFG«, mens det i internretlige bestemmelser i den medlemsstat, hvor firmagruppens hjemsted er beliggende, kan fastlægges, hvilke andre bestanddele der skal indgå i navnet.

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Edward Puissochet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. december 1997.

R. Grass C. Gulmann

Justitssekretær Formand for Femte Afdeling